

Строительство кун йёркинчен тухмасть

Малашлаха пәхса ёшлетпёр

Районан инженери инфраструктури хаварт утам-семпе аталанат. Сак район администрацийё теллевлё те эффективла ёсленине сәнлат.

Район территорияне ата-раукисем ял сыннишён сөнёлөх мар ёнтё. Районта индивидуалла тата социалла сурт-йёр тавасси активла пырат. Социалла ипотека кредит программипе района 800 пин

гаушкая” строительство организацийё Муркаши Парк урамёне нумай хваттерлө пуранмалли сурт (социалла сурт-йёр), физкультурла спорт комплексё тавассипе ёшлет. Сак вәхата асанна строительство организацииён ёшченёсем Йүскассинче ватасемпе инвалидсен интерначён 10 вырәнләх мунчалла, кёпе сумалли пүлёмлө, тавата автомобиль вырнашмаләх гаражла хушаләх блокне хута ячёс, Уйкас Янасалти

ОАО, “Дорисс” ОАО, “Дорстрой” ООО, “Чувашавтодор” патшаләх унитарла предприятия, “Водстрой” ПМК ОАО, “Чебоксарское ДРСУ” патшаләх унитарла предприятия, “ПГС-1” ООО, “Дорремстрой” ООО, 146-мөш номерлө “ДЭП” ОАО. Плана килешүллөн кәсал районта 5 километр автосулсем хута каймалла. Паянхи куна вырәнти пелтерешлө 2,615 километр сула эксплуатацилеме пусланә.

“Чувашавтодор” предприятия филиалён Шупашкарти территория производенийён Муркаши прораб участокне Григорий Григорьевич Захаров ертсе пырат. Вёсем района 170 километр автосулсем пәхса юсаса таращё. Сак ёшре эсир сән үкерчөкре куракан Елена Петровна Черновапа Юрий Львович Овчинников сул ёшченёсен түпи те пёчөк мар. Евгений Александрович Виктор мастер (варринче) вара сул синче ёслекенсенчен самантлаха та уйрәлмәсть. Килешүллө ёсленине мар-и-ха ыра ят никёсё! Сапла пултәрччө те.

лантарас ёшөн комплексла схемине хатёрлесе сиреплетни Муркаш Енре сивёч таракан социалла задачәсене 2020 сулччен татса пама пәхна социалла экономика сферин аталану процессне ертсе пымалли моделе тума май пачё.

Районти ялсен сәнё тәпрен улшәнчө. Сөнө суртсем тата вёсене хаварт тума пулшакан сөнө конст-

Вениамин Геннадьевич Соколов “Чувашавтодор” филиалён Муркаши прораб участокне 11 сул ёшлет. Сахал сулсем сарна-и вал, сахал юсанә-и?

пётёмөшле практика врачён уйрәмне тәпрен ёсарёс. Район территорияёнче автомобиль суремелли сулсем тавассипе тата пәхса тарассипе те ёшсем пёр вырәнти тәмащё. Кунта сак подряд организацийёсем ёшлещё: “Волгодорстрой”

гаушкая” МСО пулшәнипе Москакассинче ял магазинёпе столоваря реконструкцилеме пуларё. Ялсен сән-сәпачё сапла сөнелнө май общество аталанавё те малтан-мала кайни кушкөрет.

А. БЕЛОВ.
Автор сән үкерчөкөсем.

Тавраләх тирпей илемёшён

Конкурс итогёсем паллә

Ялсене симёслентерес, тирпей-илем кёртес енёпе смотр-конкурс ирттереси йәлана кечё. Ана кәсал йёркелессе синчен район администрацийён пусләхё Ю.А. Ивановән июнён 2-мөшөнчө 152 номерлө хушавё тухнәччө. Сакна пурнашласа районти конкурс комиссине 16 ял тәрәхё, Оринин, Сыпай, Мән Сөнтёр, Калайкасси, Никасси шулёмсем тата 2-мөш номерлө больница хайсен ёшсене тәрәтнә. Вёсем конкурс валли хёллех хатёрленме тытәннә: вәрәсем илнө, калчасем хатёрленө, лартса ситентернө, сүм кураксенчен тасатнә. Ку ёсрен районти ытти организацисемпе предприятисем аякра юлнә.

Августын 17-мөшөнчө комисси ларавё иртрё. Ана комисси ертүси, район администрацийён пусләхён сүмё, капиталла строительство, пурамалли сурт-йёрпе коммуналла

хушаләх тата архитектура уйрәмөн пусләхё В.Г. Никитин усрө. Конкурса тәрәтнә ёшсемпе район архитекторё Н.Ф. Коннов паллаштарчө. Ялсене симёслентерсе тирпей-илем кёртессипе хатёрленө материалсене пилөк номинаципе тәрәтмалла пулнә. “Чи лайәх урам” номинаципе тивёслө ёс тәрәтман.

Комисси паләртнә тәрәх, республикара пулса иртекен конкурса висё ёс тәрәтма паләртнә:

Муркаш ялө яла симёслентерсе илем кёртес, Мән Сөнтёр шулө социалла сферари учрежденисене, вёсен сывахри лаптәкёсене симёслетес, Никольский ячёллө культурапа кану паркё кану кётесне чечексемпе лартса илемлетес номинацисемпе аван ёшленө.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Эсир ыйтнипе

“Дача амнистийё” пиркиех

Ку хутёнчө район администрацийён пурләх тата сёр хушанавёсен ыйтәвёсемпе ёслекөн пай пусләхө Олег Иванович ТИМОФЕЕВА эпир “Дача амнистийё” пирки каласәва малалла тәснә май (‘‘Сөнтөрү ялаве’’, 67 №) сёр участокёсемпе кушман пурләх объекчөсене регистрацилеме кирлө документсем, сурт-йёрпе регистрацилесси пирки ыйтусене усамлатса пама ыйтрамәр.

– Чи малтанах граждәнсен сёр участокён правине сиреплетме кирлө условисем тесе саксене паләртнә:

– сёр участокне уйрәса парасси пирки йышәннә акт. Ана патшаләх влас органё е вырәнти самоуправлени органё кәларатё. Кунта влас органён сёр участокё уйрәса парассипе пёррембш тапхара кёрекен кирек епле акчө те кёрет. Унта конкретла сыннан сёр участокён харпәрләхне паләртмасан та пултарнә.

Влач органён компетенцийнө асаннә актсене кәларассин йёркине тивёслө шайри законодательствара (федералла шайра пулмасан та) йёркелемелле;

– патшаләх власён уполномоченнәй органё сак акта кәларнә вәхатра тата сак вырәнти вәйра пулнә законодательствәпа килешүллөн гражданинән сёр участокён правине пирки панә акт. Унчөхе актран вәл сакәнпа уйрәлса тәрәт. Ана патшаләх влас органё кәна пама пултарнә тата ку документ правән уйрәм енне (харпәрләх, ёмёрлөх уса курмалли харпәрләх, яланләх уса курмалли харпәрләх) е сёр участокён конкретла хусине паләртнә;

– вырәнти самоуправлени органё гражданинән хушма хушаләх аталантарма сёр участокё пурри пирки хушаләх кёнекинчен сёрса пани. Раçсөй провинциёнчө ку уйрәмах анла сарәлнә. Мөншөн тесен ял Сөвечөсемпе ял админист-

рацийёсенчен ытларахәшөне унта ёслекенсем хушаләхпа сыхәнман кёнекесене сёрса пинә, унта конкретла сёр участокён хуси кам пулнине паләртнә. Шел пулин те, хушаләх кёнекисенче сёр участокёсен хусисем улшәнни пирки сёрса пинисем сителөксёр (төслөхрен, еткөрлөх, килешү, сёр участокне уйрәса пани т. ыт. те) тата тивёслө документсен копияёсемпе сиреплетмен.

Апла пулин те сак вәхатчен нотариус практики хушаләх кёнекисенчен сёрса пинине еткөрлөхө паләртма кирлө услови тесе шулланә. Ситменнине сёр участкакөсем төлөшпө кәна мар. Халё вара хушаләх кёнекинчен сёрса пинине регистрацилеме тата правапа уса куракан пур органсемпе должносри сынсене пелтерме тивёс.

– сёр участокё харпәрләх пулнине сиреплеткен урәх документ. Кунта ыйту анләланат. Пёр енчен, сакна ырамалла кәна. Мөншөн тесен сёр участок-

ёсене уйрәса парас төлөшпө документсем пёр евөрлө пулман, тепёр енчен илсен вара кунта саккуна пәсас төслөхсем пуласси те иккелентермест.

Сёр участокён правине сиреплетме ытти пур төслөхри пекех сүлте асаннә документсемсёр тата заявленисёр пуснө сёр участокён кадастр планне тәрәтмалла. Кун пек кадастр планне илме вара сыннан сёр чикине паләртма (межевание) сахал мар уқса түлеме тивет. Ку ёс вара пёр уйахран тытәнса икө уйаха сити тәсәлма пултарат, уншән 10 пин тенкө таран түлеме тивет.

Сёр участокёсене харпәрләхә сиреплетнө чух участок каләләшө пирки документсемпе кадастр планёне пёр пек марри те пулма пултарат. Ку вара сёр участокне регистраци тавас марри пирки сәлтав пулса тәмасть. Уйрәм харпәрләхә памалли мар сёр участкакөсене кәна харпәрләхә сиреплетмөсчө. Енчен те гражданин заявле-

Чәваш Республикин Президентчөн Указё

Чәваш Республикин автомобиль сулөсене тавассине хаварт вёслес енёпе пурнашламалли ёссем

(Вёсө. Пусламәшө 1-мөш стр.)
2006 султа муниципалитет пёрлөхөсен харпәрләхне панә автомобиль сулөсене тытса тәма вырәнти хай тытамләх органёсене 2007-2008 сулсенче хушма уқса-тенкө пулшавё памалла;

2006 сулхи юпа уйәхөн 1-мөшөччен автомобиль сулөсен сүмөнчи вырәнсемпе уса курас ёше йёркелөкен Чәваш Республикин нормативла право акчөсене улшәлүсем кёртмелле, савән пекех 2007 султа унта вырнашнә суртсемпе сооруженисене, сав шутра автозаправка станцийёсене, ку чухнехи харушсәрләх, архитектура тата паракан пулашу ёсөсен шайне ситерессине тивёстеремелле.

3. Вырәнти хай тытамләх органёсене сөнөс: сак Указа пурнашлама харпәр хай уқса-тенкине тата Чәваш Республикин республика бюджетөнчен паракан теллевлө субвенцисене вырәнти пелтерешлө автомобиль сулөсене тытса тәма пуринчен ытла пухма;

патшаләх заказчикне, сул-йёрпе строительство организациёсене малтанхи ирөк паракан документацие хатёрлес тата ёше йёркелес енёпе пулшма, тытса тәма паракан вырәнти автомобиль сулөсене муниципалитет харпәрләхне вәхатра сёрса йёркелессине тивёстерме; ялсенче урам – сул-йёр сечөсене аталантарас, сөнөтес тата юсас ёше хавартлатма.

4. Сак Указ ана официалла йёркепе пичетлесе кәларнә кунран тытәнса вәя кёрет.
Чәваш Республикин Президентчө Н. ФЕДОРОВ.
Шупашкар, 2006, сурла, 21, 68№.

Чәваш Енре сул ыйтәвне 2 султа татса парёс

(Чәваш Республикин Президентчөн Н.В. Федоровән ёслө кәнашпура кәланә сәмахран)

Пелетёр ёнтө, пирён ялсене пурте уса куракан автомобиль сулөсемпе сыхәнтаракан автомобиль сулөсем тумалли республика программипи пурәсланса пырат. Унпа килешүллөн Чәваш Республикинчи мөн пур яла ситмелли сулсене 2015 сулччен туса пөтерме пәхнә.

Калама та кирлө мар ёнтө, йөпе-сапа сәнталәкра, уйрәмах сурхи-көрхи тапхәрсенче, асфальт сарманипе ялти сулсем тәрах автотранспортна сурейместен. Эппин – ялта ял хушаләхне е ытти ёс-хөлне йёркеллө аталантарма сук. Эппин – шул ачисене кирлө пек илсе суреме йывәр. Эппин – васкәвлә пулашу машинисем вырән ситеймөсчө тата ытти те.

Савәнпа та вәйра таракан Программа ана хәш вәхатра пурнашлама паләртнине кура XXI ёмөрте пире тивёстерме пултараймасть. Халхи вәхатра 486 ялан хытә сийлө сулсем сук. Сулсем паян кирлө, 10 султан мар.

Савна май эпё Программәна пурнашлассине хавартлатма йышәнтәм, ана 2 султа пурнашламалла тесе паләртмә (2007-2008 сулсенче). Сак тапхәрта 1100 километр автомобиль сулө тумалла. Ку теллевлө пирён 9 млрд. тенкө яхән тупмалла.

Халё 2007 сул валли бюджет йёркелессине вёслесе пыратпәр. 2007-2009 сулсем валли малашлах финанс планне сиреплетеси пирки йышәнү тунә. Минфин 10 сул малаллахи тапхәрта уқса тупмалли план прогнозне хатёрленө. Сак финанс документчөсене ялсене пыракан сулсене пысәк хавартләхпа тавассине уқсапа тивёстерессине, савән пекех бюджетән мар сәл куссене явәс-тарассине пәхнә, вёсемсёр проекта пурнашлама сук. Эпир пелтөчери финанс институтёсемпе, кредит учрежденийёсемпе хушма инвестици явәстарас теллевлө каласусем иртретрөтпөр.

Кунсәр пуснө, автосулсене пысәк хавартләхпа тума йышәннине Чәваш Республикин республика бюджетчөн хәш-пёр кәтәрәтәвне түрлетүсем кёртмелле. Вёсем 2007 султа ёше кирлө пек йёркелесе ямашкән кәсалах уқса-тенкө уса курма май парёс.

Савән пекех хамәрән сул-йёр ёшченёсен производство хавачөсемпе эффективла уса курас ыйтәва татса памалла. Савәнпа та чәваш подрядчикөсен хавачөсене үстерес енёпе Минстрой сөнүсем пани кирлө е ытти регионан строителёсене явәс-тармалла.

Проекта эффективла пурнашлама, усамлатма түрө кәмәллә, ёсрө терёсленнө пёрлехи генеральной подрядчике паләртмалла. Ырә сул пултәр, правительствән хисеплө членөсем!

ни, патшаләх пошлени түлени пирки документ, кадастр планё тата сүлте асаннә документсенчен пёрне тәрәтатъ пулсан, унран урәх документ ыйтма кирлө мар.

Уйрәм ыйту – хушма хушаләх тытса пима уйрәкан тата дача участокёсенчи сурт-йёрпе уйрәм харпәрләхә ку сарасси. Саккунна килешүллөн кун пек кушман пурләх объекчөсене регистрацилессине, вёсене тавассипе тата реконструкцилессипе уйрәм йёрке сиреплетнө. Ку объектсене регистрацилеме граждәнсен регистраци органне сёр харпәрләхне сиреплетекен документпа кушман пурләх объекчө пуррине сиреплетекен документ кәна тәрәтмалла. Анчах та сак условисене пәхәнни кирлө: харпәрләх хусисем уйрәм граждәнсем кәна пулма пултарасчө тата объект сүлте асаннә теллевлө уйрән сёр лаптәкө сичне пулмалла е ана тума ятарлә ирөк кирлө мар.

Объекта туса ситереймен те пулма пултарат. Строительствө ёсөсене пурнашлама савән чухне ирөк пани кирлө мар:

– уйрәм сынна уйрәса панә сад, дача участокёнче гараж тунә чух;

– капиталла строительствәпа сыхәнман (киосксем, лупасем) объектсене тунә тата реконструкциленө чух;

– сёр участокё сичне теп сурт-йёрпе пәхса тарассипе сыхәннә хушма объектсене (сарай, мунча, суллахи кухня, теплица, парник т. ыт. те) тунә чух;

– РФ Градостроительнәй кодексөпе тата РФ субъекчөсөн градостроительнәй ёсө-хөлө пирки калакан законодательствипе строительство ёсөсене туса иртерме ирөк кирлө мар чух.

Савна та каласа хавармалла. Строительствө ёсөсене туса иртерме ирөк кирлө марри техника регламентчөсене пәхәнмалла марринне пелтермест. Раçсөй Федерацийён субъекчөсөем строительствө ёсөсене туса иртерме ирөк кирлө маррисен шулне ытти объектсене те кёртме пултарасчө. Теп услови – сак объекта туни пирки документ пурри. Вёсем вара төрлөрен пулма пултарасчө.